

У ролі неозначених займенників можуть вживатися прономіналізовані прикметники (*окреми́й, певни́й, відомий, даний, різни́й, други́й*), числівник *один*, зрідка іменники (*річ, справа, діло*).

Отже, є всі підстави стверджувати, що новий погляд на витлумачення категорії означеності-неозначеності в мові потребує аналізу не лише традиційних, а й нових мовних засобів вираження цієї категорії, зокрема займенників та займенникових комплексів із семантикою неозначеності.

Список використаних джерел

1. Дудко І. В. Займенникове вираження категорії означеності–неозначеності в українській мові : монографія / І. В. Дудко. – Київ : Альфа Реклама, 2011. – 232 с.

2. Дудко І. В. Семантика і функціонування неозначених займенників у сучасній українській літературній мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / І. В. Дудко. – Київ, 2002. – 255 с.

3. Історична типологія слов'янських мов / НАН України Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – Ч. 2. / за ред. О. Б. Ткаченка. – Київ : Довіра, 2008. – 264 с.

4. Кузьмина С. М. Семантика и стилистика неопределённых местоимений / С. М. Кузьмина // Грамматические исследования. Функционально-стилистический аспект : Суперсегментная фонетика. Морфологическая семантика / отв. ред. Д. Н. Шмелев. – М. : Наука, 1989. – С. 158

Ляшук А. В., заступник декана
Прикарпатського факультету
(м. Івано-Франківськ) Національної
академії внутрішніх справ

МОВА ПРАВА: НЕВЕРБАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Право є базовим соціальним регулятором, що забезпечує громадський порядок і громадську безпеку за допомогою офіційно закріпленої системи правил поведінки. У суспільстві право є символом порядку, рівності, справедливості, що у всіх своїх проявах існує у мовній формі. Юридичні приписи набувають функції нормативного правового регулятора лише тому, що фіксуються в офіційних документах.

Традиційно право реалізується у вербальних знаках, однак невербальний аспект мови права представлений на символічному рівні, що становить сукупність правових символів, які склалися впродовж історії розвитку правової системи суспільства. Як зазначає К. Леві-Строс у праці «Структурна антропология» [2], право є системою значень, втілених в символічній формі, що включає дії, слова, будь-які значимі об'єкти, все те, за допомогою чого індивіди один з одним вступають в комунікацію.

Символізм в праві неодноразово піддавався аналізу з боку представників різних наук. Проте цю проблему не можна вважати повністю дослідженою, оскільки система символів, що використовується в правовому регулюванні суспільних відносин, постійно змінюється.

У нормах права символи існують у двох формах:

- 1) у словесних символах (слова, пропозиції, текст);
- 2) у невербальній символіці (жести, дії, предмети).

На різних стадіях правового розвитку суспільства співвідношення цих символічних форм було неоднаковим. Символи були характерні для регулювання поведінки людей ще тоді, коли формувалось так зване неписане протоправо (пошук нормативних елементів у польоті птахів, положення зірок на небі, тлумачення передбачень оракулів та ін.). У найдавнішу епоху переважали невербальні символи, а слова використовувались тільки як доповнення до елементів ритуалу. Наприклад, у Стародавньому Єгипті доля обвинуваченого залежала від результатів зважування на особливих вагах, до яких попередньо зверталися з магічним заклинанням, щоб точно визначити ступінь і характер вчинку. За уявленнями древніх греків, богиня Діке, яка символізувала справедливість та право, тримала в руці меч, щоб переслідувати злочинців [1, с. 9]. Східні слов'яни також вважали, що меч охороняє порядок і відсікає в символічному поєдинку з неправдою все негідне. Удар тупим боком меча розцінювався як тяжка образа честі. Руська Правда, яка фіксувала звичаєве право, встановлювала, що коли потерпілий від такого удару відповідає на цю образу, то він вважався невинним [там само].

У сучасних умовах в ролі засобу фіксації, зберігання і передачі юридично значимої інформації активно

використовуються не тільки не-мовні знаки, а й словесні символи. У ситуації, коли необхідно швидко донести вимоги до значного числа суб'єктів, саме символічна форма служить для забезпечення стислості, уніфікованості, доступності, економності.

Отже, світ правових символів – це своєрідна додаткова інформація про правове регулювання в тому сенсі, що вона не може замінити основну, яка виражається в нормах законодавства. Їхнє призначення – привернути увагу суб'єктів, попередити їх про правові наслідки, констатувати юридичну значимість дій.

Список використаних джерел

1. Губаєва Т. В. Язык и право. Искусство владения словом в профессиональной юридической деятельности / Т. В. Губаева. – М., 2010. – 160 с.

2. Леви-Строс К. Структурная антропология / пер. с фр. В. В. Иванова. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2001. – 512 с.

Маковій В. П., кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ

ПРАКТИКА ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЩОДО ТЛУМАЧЕННЯ ДЕЯКИХ ПОЛОЖЕНЬ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА

З набранням чинності положень ст. 244² Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) виникла реальна можливість легалізації судового прецеденту як форми права на теренах нашої держави. Дійсно, наведена норма прямо вказує на імперативність подібного судового рішення вищої судової інстанції як для органів державної влади, так і інших судів загальної юрисдикції з певними особливостями. Такий стан справ виявився істотним фактором у з'ясуванні природи та наслідків юридичної дії низки правових норм під кутом зору саме Верховного Суду України.

В рамках даного виступу додаткову увагу було звернено на питання тлумачення змісту законодавчих приписів, що